S'AYGO BALLANT I ES CANARIET PARLANT

RONDAIA D'EN JORDI DES RECÓ (ANTONI M. ALCOVER)

AIXÒ ERA UN REY, FADRINEL·LO, QUE ANAVA CASADOR, PERÒ DE TOT.

UN DIA M'AFINA UNA AL·LOTELLOTA, POBRE SI, PERÒ QUE EMBELLIA DE GARRIDA QUE ERA: FEYA ENAMORAR PEDRES. HAVIA NOM CATALINETA, I ERA BONA AL·LOTA DE TOT DE TOT.

EL REY, JA HU CRECH, EN ROMANGUÉ FERIT-L'HA, I JA LI DIU:

CATALINETA, SURTA DES LLEVANT, SURTA DES PONENT, MOS HEM DE CASAR.

¡NO SE'N RIGA DE MI, SR. REY! ¿QUI HU HA VIST MAY, UN REY CASARSE AB UNA MESQUINETA COM JO?

¿QUI HU HA VIST MAY? IDÒ ARA SE VEURÀ.

NO RES, SI TAN ENCARAT EY ESTÀ, ¡ENDAVANT SES ATXES!

LA REYNA VÉYA NO LA VOLIA A NA CATALINETA, NO PER RES SINO PERQUE ERA TAN POBRETXA, PERÒ LA SE VA HAVER DE BEURE.

SE CASAREN, I FEREN UNES NOCES MAY VISTES.

ENCARA NO LES HAVIEN ACABADES, COM SE MOU UNA GUERRA, I EL REY, JA HU CRECH, SE N'HI HAGUÉ D'ANAR;

I DEIXÀ, COM BÉ HU POREU CREURE, BEN COMANADA NA CATALINETA A SA MARE, QUE LA TENGUESSEN BEN RESPECTADA I REGOSITJADA.

¿QUÈ ME'N DIREU? ELL ABANS DE FER S'ANY, NA CATALINETA TENGUÉ UNA NINONA, SA COSA MES PURIFICADA.

LA REYNA VÉYA ESCRIU AN EL REY:

SABRÀS QUE SA TEUA DONA HA TENGUT UNA COSA QUE NO SABEM SI ÈS ANIMAL O PERSONA.

EL REY CONTESTÀ:

SIA LO QUE SIA, GORDAUM'HO BEN GORDAT!

LA MALA VÉYA, LLUNY DE CREURE'L, POSA SA NINA DINS UNA CAIXETA AB UNA BOSSA DE DOBLERS DEVORA'S CAPET;

TANCA BEN TANCAT, I HU TIRA AN ES RIU, QUE PASSAVA PER BAIX DE CA EL REY.

LA BONA SORT, UNA DONETA RENTAVA UN TROS MES AVALL A UNA VORERA DES RIU; VEU VENIR SURANT SURANT AQUELLA CAIXETA, S'ENGINYA PER APLEGARLA...

...LA SE'N DU A CA-SEUA, L'OBRIN AB SO SEU HOMO, QUE EREN XORCHS; I COM SE VEUEN AQUELLA NINONA TAN GARRIDA ¡JA HI ESTIGUEREN CONTENTS! I MES AFINANTLI DEVORA'S CAP AQUELLA BOSSA DE DOBLERS.

NO RES, NOLTROS QUE NO'N TENIM CAP, SERÀ NOSTRA AQUESTA NINETA.

AQUELLA DONA ERA CATALINA.

LA DONEN A DIDA A UNA VEYNADA; AQUELL INFANTÓ ERA DE TAN BON PROU, QUE LA VEYEN CRÉIXER I POSAR POPES; I COM MES ANAVA, MES GARRIDA TORNAVA.

¡AIXÒ NO ÈS UNA NINA! ¡AIXÒ ÈS UN ANGELET, UN XERAFINOY!

EL REY DES CAP DE TEMPS TORNA DE LA GUERRA; I, COM SA MARE LI CONTA QUE HAVIEN TIRAT LO QUE NA CATALINETA HAVIA TENGUT, PERQUE NO SABIEN SI ERA ANIMAL O PERSONA, SE POSA FET UN NERO.

SI NO FOS ESTAT SA MARE, LA SE MENJAVA A LA MALA VÉYA.

I NA CATALINETA QUE NO PARLÀ NI MOTÀ PER NO DESTAPAR SA SOGRA.

¿QUÈ ME'N DIREU? ELL DES CAP D'UNA TEMPORADA JA'S MOU UNA ALTRA GUERRA, I EL REY ¡DE D'ALLÀ AB TOTES SES SEUES TROPES!

¡ELL PROU QUE DEIXÀ BEN COMANADA NA CATALINETA A SA MARE! I BEN COMANAT QUE, SI HI TORNAVA HAVER GENT NOVELLA, LI GUARDASSEN BEN GORDAT LO QUE NASQUÉS, FOS BLANCH O VIRAT, FOS LO QUE FOS.

SOBRE TOT, ELL DINS UN PAREY DE MESOS, NA CATALINA TORNA TENIR FRUYT DE BENDICIÓ: UN NINET COM UN SOL, QUE TOTHOM S'HI EMBADALIA.

LA REYNA VÉYA TORNA ESCRIURE AN EL REY:

SABRÀS QUE SA TEUA DONA HA TORNAT TENIR UNA COSA QUE NO SABEM SI ÈS ANIMAL O PERSONA. TOTHOM EN XERRA, I EN DIUEN QUE QUI TALS COSES TÉ, NO POT ESSER COSA BONA.

EL REY CONTESTA:

¡SIA LO QUE SIA, GORDAUM'HO BEN GORDAT! SI NO M'HO GORDAU, EN TORNAR, EN FARÉ UNA D'ASE I SECA! I MIRAU QUINA HORA VOS HO DICH!

SA CARTA DEL REY JA NO VA ESSER A TEMPS PERQUE LA MALA VÉYA TOT D'UNA AGAFA UNA CAIXETA, EY AFICA AQUELL NINÓ DEDINS AB UNA BOSSA DE DINERS, TANCA BEN TANCAT, I ¡ZAS AN ES RIU!

I VOLGUÉ LA BONA SORT QUE AQUELLA MATEIXA DONETA DE S'ALTRA VEGADA TAMBÉ RENTAVA MES AVALL A SA VORERA DES RIU. VEU VENIR AQUELLA CAIXETA SURANT SURANT, TÉ TRANCH D'ATURARLA, LA REPLEGA,

LA SE'N DU A CA-SEUA, L'OBRIN AB SO SEU HOMO, I NO VOS DICH RES SI HI ESTIGUEREN CONTENTS I SI S'HI POSAREN XEREVEL·LOS COM VEREN AQUELL NINET TAN GARRIT AB AQUELLA BOSSA DE DINERS DEVORA.

¡BÉ MOS VA, GRÀCIES A DEU!

¡AIXÍ EN TENDREM DOS, UN MASCLÍ I UNA FEMELLINA! A ELL LI DIREM JUANET: ¡ES MEU NOM!

POSEN ES NINET A DIDA; I, LO MATEIX DE SA NINA, EL VEYEN CRÉIXER I POSAR POPES, I TOTHOM QUE DEYA:

SOBRE TOT, EL REY TORNA DE LA GUERRA; I COM VEU QUE SA MARE LI HAVIA FETA SA MATEIXA ENDEMESA DE S'ALTRE PICH, DE TIRARLI LO QUE NA CATALINETA HAVIA DONAT A LLUM, SE POSA FET UN NERO.

SI NO FOS ESTAT SA MARE, EN FEYA UNA D'ASE I SECA.

I NA CATALINETA, DE BONA AL·LOTA QUE ERA, ¡BEN ALERTA A PARLAR NI MOTAR PER NO DESTAPAR SA SOGRA!

PERÒ BELLAMENT POREU PENSAR COM DEVIA TROBARSE ES SEU CORET DE MARE.

DINS UN PAREY DE MESOS, TAC! SE TORNA MOURE UNA ALTRA GUERRA, I EL REY ¡DE D'ALLÀ AB TOTES SES TROPES!

I PROU QUE DEIXÀ BEN COMANAT A SA MARE QUE TENGUESSEN BEN RESPECTADA NA CATALINA; I QUE, SI TORNAVA TENIR FRUYT DE BENDICIÓ, LI GORDASSEN BEN GORDAT LO QUE NASQUÉS, FOS BLANCH O VIRAT, FOS LO QUE FOS.

ELL ES CAP D'UNA TEMPORADA EN TORNÀ TENIR NA CATALINETA DE FRUYT DE BENDICIÓ; UN ALTRE NINET QUE, SI GARRIT ERA S'ALTRE, MES HO ERA AQUEIX.

LA REYNA VÉYA TORNA ESCRIURE AN EL REY:

SABRÀS QUE SA TEUA DONA HA TORNAT TENIR UNA COSA QUE NO SABEM SI ÈS ANIMAL O PERSONA; I TOTHOM EN XERRA, TOT ÈS UN RUM-RUM, I DIUEN QUE TAL DONA NO POT ESSER MES QUE UNA BRUIXA MALA-FEMBRA.

EL REY CONTESTA TOT D'UNA:

¡NO VOS ATREVIGUEU A TIRAR AIXÒ QUE DEYS QUE ÈS NAT! ¡SI HU FÈYEU, NO HI HAURIA REMISSIÓ PER VOS, EN JO TORNAR! QUI FA TRES, ASE ÈS.

¿COM S'HO HAVIA D'ESCOLTAR LA MALA VÉYA, SI A L'ACTE D'HAVER ESCRITA SA CARTA AN ES SEU FIY, JA M'AFICA AQUELL NINÓ AB UNA BOSSA DE DINERS DINS UNA CAIXETA, LA TANCA BEN TANCADA I ¡ZAS! AN ES RIU?

I VOLGUÉ LA BONA SORT QUE AQUELLA MATEIXA DONETA DE SES ALTRES VEGADES TAMBÉ RENTÀS MES AVALL A SA VORERA DES RIU. M'AFINA SA CAIXETA QUE SE'N VENIA SURANT SURANT, TÉ TRANCH D'ATURARLA, L'AGAFA,

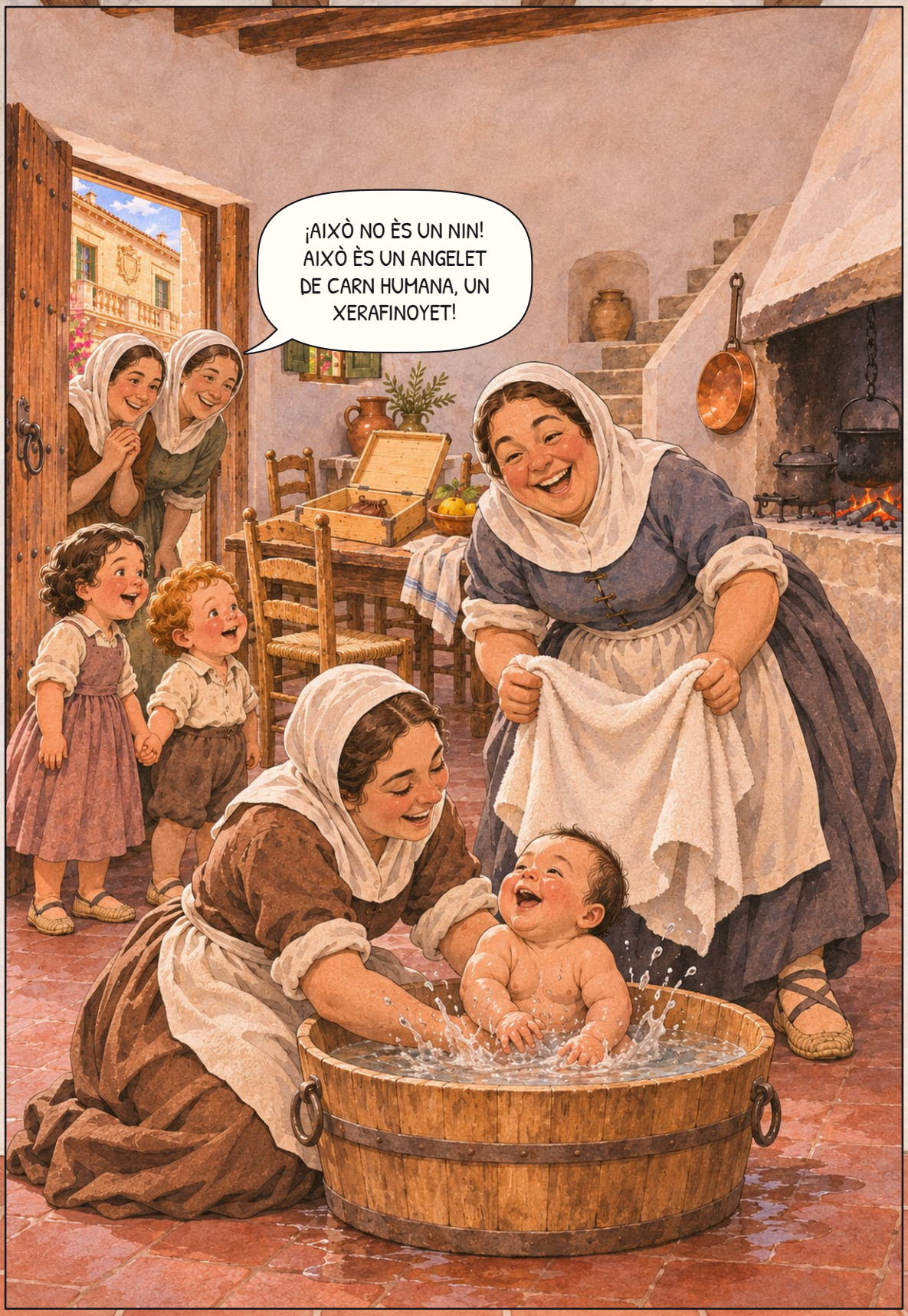
LA S'EN DU A CA-SEUA, L'OBRIN AB SO SEU HOMO, I POREU FER CONTES SI BALLAREN DE CONTENTS DE VEUREHI UN ALTRE NINET AB UNA BOSSETA DE DINERS.

¡BÉ MOS VA, GRÀCIES A DEU!

¡ELL JA'N TENIM TRES! DEU MOS DO LA MAYNA!... NO RES, LI DIREM MIQUELET AN AQUEST, ES NOM DE MON PARE, EL CEL SIA ELL!

POSEN ES NIN A DIDA; I LO MATEIX QUE ETS ALTRES, EL VEYEN CRÉIXER I POSAR POPES, I TOTHOM QUE DEYA:

¿QUÈ ME'N DIREU? ELL EL REY TORNÀ DE LA GUERRA; I, COM VEU S'ENDEMESA QUE SA MARE LI HAVIA TORNADA FER, DE TIRAR ES FRUYT DE BENDICIÓ DE NA CATALINETA, NO'N TAYÀ PUS:

AGAFA SA MARE I LA POSA DINS S'OLLA D'UN CASTELL PER QUE NO VÉS SOL NI LLUNA PUS I S'HI PODRÍS;

PERÒ DES CAP DE TEMPS SE'N VA COMPATIR PERQUE DESPRÉS DE TOT, ERA SA MARE; I LA FEU POSAR DINS UNA TORRE, QUE POGUÉS GOYTAR PER UN FINESTRÓ PER ONT LI ENTRAVEN ES MENJAR; I SEMPRE LA TENIEN GUAYTA QUI GUAYTA.

I NA CATALINETA ¡BEN ALERTA A PARLAR NI MOTAR, PER NO DESTAPAR SA SOGRA!

PERÒ BÉ POREU CONSIDERAR COM DEVIA TROBARSE AQUELL CORET SEU DE MARE.

MENTRES TANT AQUELLS TRES INFANTONS, NA CATALINETA EN JUANET I EN MIQUELET, SE FEYEN GRANS I GRANS; I NEGÚ MAY HAVIA VISTS UNS NINS MES AGRACIATS I GALANXONS, MES ETXEREVITS I BONS AL·LOTS;

I PASSAVEN COME FIYS D'AQUELLA DONETA I AQUELL HOMONET QUE LES HAVIEN REPLEGATS DES RIU.

ESTAVEN JUST DAVANT CA'L REY, I JUGAVEN AN ES BALCÓ AB BOLLETES D'OR.

LA REYNA VÉYA, GOYTANT PER AQUELL FINESTRÓ DE SA TORRE AONT L'HAVIEN TANCADA ¡PROU QUE LES VEYA JUGAR P'ES CARRER! I SA POLISSARDA ARRIBÀ A SOSPITARSE SI SERIEN ES TRES INFANTS, NÉTS SEUS, QUE HAVIA TIRATS AN ES RIU.

SOBRE TOT, AQUELLA POLISSONA CRIDA UNA FADA I JA LI DIU:

¡A VEURE SI LOS ME LLEVAU DES VENT, COM MES PREST, MILLOR!

¡NO TENGA ANSI, VOSSA REYAL MAGESTAT! ¡SERÀ SERVIDA!

I ¿QUÈ FA AQUELLA FADA?

APROFITA UNA ESTONA QUE AQUELLA DONETA NO HI ERA, I SE'N ENTRA A LA CASA AB SA PALA, AB ESCUSES DE CERCAR FOCH.

¡AVE MARIA PURÍSSIMA!

¡CONCEBUDA SENS MÀCULA!

¡UN CALIUET PER L'AMOR DE DEU, FIYETA MEUA, ESTIMADETA DES MEU COR!

¡PRENIU!

PREN ES CALIU; I, COM SE'N ANAVA, LI DIU SA GRAN POLISSARDA:

¡O CATALINETA MEUA BENVOLGUDA, ESTIMADETA DES MEU COR I DE SA MEUA ÀNIMA! ¡SAPS QUE HU ÉTS I QUE HU ÉTS DE GARRIDA!

¡CAP MAY N'HAVIA VISTA COM TU! ¡I ENCARA HU SERIES MES SI TENIES S'AYGO BALLANT!

¡S'AYGO BALLANT! ¡ARA MATEIX ME'N VAIG A CERCARLEHI!

I JA ÈS PARTIT DE D'ALLÀ, CAMINA CAMINARÀS.

TROBA UNA VEYETA, QUE LI DIU:

¿AÓN VAS, JUANET, FIY DEL REY?

A CERCAR S'AYGO BALLANT PER UNA GERMANETA QUE TENCH QUE HA NOM CATALINETA.

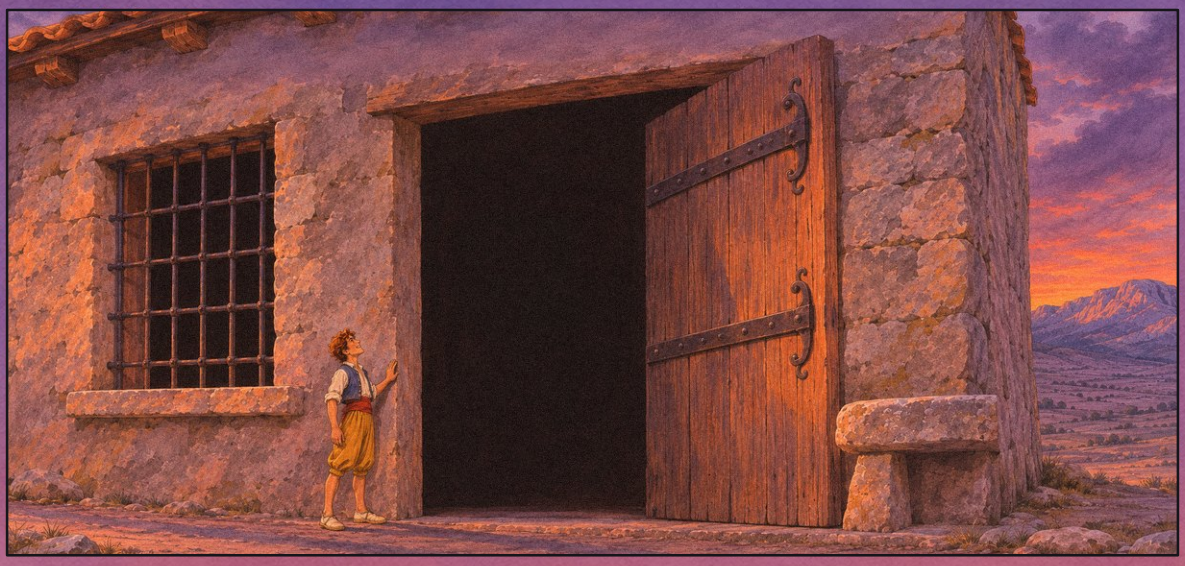

MIRA, IDÒ, NO DEIXIS AQUEST CAMÍ, I ¡DE D'ALLÀ, DE D'ALLÀ! TROBARÀS SES CASETES D'UN GIGANT; FÉ BO AB SA GIGANTA, I TROBARÀS LO QUE CERQUES!

¡PER AMOR DE DEU SIA, GERMANETA!

I DE D'ALLÀ, CAMINA CAMINARÀS. DES CAP DE SET DIES TROBA UNES CASETES, HORA-BAIXA DE TOT.

SURT DEMUNT ES PORTAL UNA DONA, QUE COM ME VEU AQUELL AL·LOTÓ, JA LI DIU:

CERCH S'AYGO BALLANT PER UNA GERMANETA MEUA QUE HA NOM CATALINETA, S'AL·LOTA MES GARRIDA DEL MON, SI NO HI FÓSSEU VOS, QUE ENCARA LI GONYAU.

¿EU TROBES, TU?

...DIU ELLA, TOTA SATISFETA D'AQUELLA DITADA DE MEL, QUE LA TROBÀ SABOROSA DE TOT.

¡SI NO HU TROBAVA, NO HU DIRIA! ¿I NO'M DONARÍEU UN CAMÍ PER TROBAR AQUEIXA AYGO DITXOSA?

MIRA, ES MEU HOMO LA GUARDA.

¿QUÈ ME DEYS? ¡SÍ QUE SERÉ CAYGUT BÉ, GRÀCIES A DEU!

¡NO HU SÉ! PERQUE ELL ÈS GIGANT, I SI TE VEYA, TE MENJARIA.

NO RES, TE POSARÉ DEVALL S'ESCUDELLA DES BROU, QUE TENIM DALT UNA REPRESA DE SA CAMBRA; I, SI DEU HO VOL, NO S'EN TEMERÀ, PER VENTURA.

POSA EN JUANET DEVALL S'ESCUDELLA DES BROU, DEMUNT SA REPRESA DE SA CAMBRA...

...I ENCARA NO LE HI HAGUÉ POSAT, COM TAC! ARRIBA ES GIGANT AB UNES PASSOTES DE SET DESTRES CADASCUNA; I NO S'ATURAVA DE DIR:

¡SENT OLOR DE CARN HUMANA!
¡JA'N MENJAREM AQUESTA SETMANA!
¡SENT OLOR DE CARN HUMANA!
¡JA'N MENJAREM, SI DEU EU MANA!

¿QUI ÈS PASSAT PER AQUÍ? ¿QUI ÈS PASSAT PER AQUÍ, DICH?

¡VAJA, CALLA! ¡NO ÈS PASSAT NEGÚ MES QUE UN ASE VEY!

¿I NO'L M'HAS FRIT?

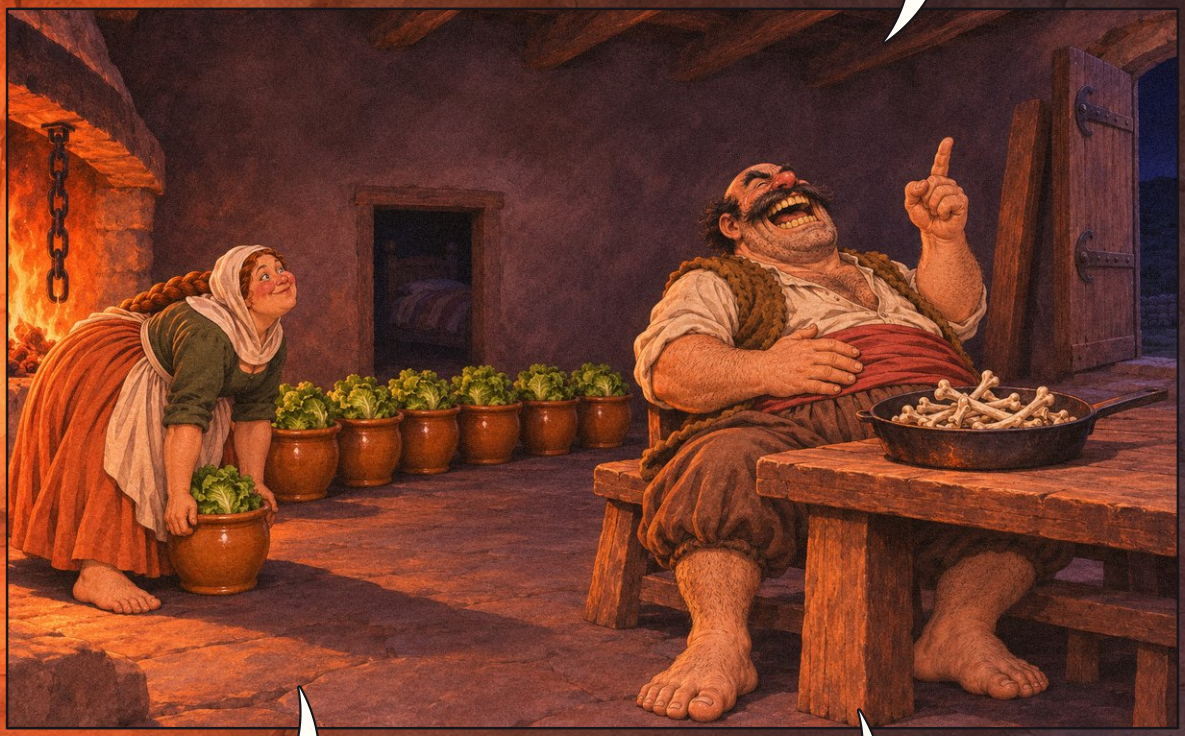
¡SÍ, AB COL! ¡VAJA, SEUTE A SA TAULA I EL TE TREURÉ!

S'HI SÈU, I LI TREU S'ASE FRIT AB COL DINS UNA PELLA COM UNA CALDERA DE TAFONA.

ES GIGANT S'HI ABORDA, I ZAS! ZAS! AB UN INSTANT VA HAVER FET ES VAL-DEU; NOMÉS EN QUEDAREN ETS OSSOS D'AQUELL ASOT.

¿EY HA RES PUS?

SET COSSIS D'ENSIAM.

¡DU-LOS!

LES HI DU, I ZAS! ZAS! NO LI TOCAREN VORERES.

AMB-E QUÈ M'HE D'ESCURAR SES DENTS?

AB SA BARRA DE SA PORTA.

AGAFA SA BARROTA, I RAC-A-RAC PER DINS SA BOCARRA.

¿AMB-E QUÈ M'HE DE TORCAR ES MORROS?

AB SO SARRIÓ.

I AGAFA ES SARRIONOT, I ¡BONES FREGADES PER AQUELLS MORRASSOS!

S'EN VA I SE TIRA DALT ES LLIT, I AL PUNT UNS RONCOS QUE'L SENTIEN DE MITJA HORA LLUNY.

SA GIGANTA SE COLGA DEVORA ELL; I, COM EL SENT RONCAR TAN GRANAT, AGAFA SA BARRA DE SA PORTA, I LI ENTEFERRA ENCENAY DEVERS ES BARRAM, I L'APLEGA DE PLE EN PLE.

¡AY! ¡AY, DICH! ¿QUÍ DIMONI ÈS ESTAT QUE M'HA FERIT D'AQUEIXA MANERA?

¡CALLA! QUE SOM ESTADA JO QUE SOMIAVA QUE VOS PRENIEN S'AYGO BALLANT!

QUE HAN DE PENDRE S'AYGO BALLANT!

¡SI SOM DOTZE GIGANTS QUE LA GORDAM, I FINS-I-TOT DORMIM AB SOS UYS BADATS PER QUE NO LA MOS PUGUEN PENDRE EN VIA NEGUNA;

I PER ARRIBAR AN ES CASTELL AONT LA TENIM, HAN DE FERMAR UN CAP DE FIL A SA FINESTRA D'AQUESTA CAMBRA;

I, SI AQUELL FIL FA SET QUARTS DE LLARCH, AB S'ALTRE CAP TROBARÀN AQUELL CASTELL DALT UNA MUNTANYA;

PERÒ LLAVÒ AQUEST CASTELL ESTÀ TANCAT, I PER OBRIRLO HAN D'AFINAR SA CLAU QUE PERTOCA.

ES UN REST DE CLAUS QUE N'HI HA TRECENTES XIXANTA CINCH, UNA PER CADA DIA DE L'ANY; I PER TROBAR SA DEL DIA, HAN DE DIR TRES VEGADES:

¡O CLAVETA DEL DIA!
¡RÍNGOLA—FAVA—PINYOLÍ—FIDEU!
¡VINA A LA MANETA MIA!
¡RÍNGOLA—FAVA—PINYOLÍ—LLENTIA!

SOLS AIXÍ ÈS POSSIBLE AFINAR AQUEIXA CLAU I OBRIR SA PORTASSA, I ARRIBAR A S'AYGO BALLANT; PERÒ LLAVÒ HI SOM NOLTROS DOTZE.

FIGURE'T ARA TU QUIN POSSIBLE ÈS QUE LA MOS FASSEN SEUVATGE A S'AYGO BALLANT!

PERÒ, SOBRE TOT, ¡ME'N HAS FET DE MAL AMB AQUESTA TRONCADA! ENCÉN ES LLUM I MIRE'M A DINS SA BOCA, QUE PER MI NO M'HI HAS DEIXADA CAP PESSA SENCERA!

SA GIGANTA ENCÉN ES LLUM, LI MIRA DINS SA BOCA, I LI VA HAVER TOMATS SET AUMUTS DE DENTS I SET DE CAIXALS.

AIXÍ COM POGUÉ S'ARRIBÀ A DORMIR ES GIGANT, I RONCA QUI RONCA.

JA HU CRECH QUE EN JUANET NO LI PERDÉ NI UNA PARAULA AN ES GIGANT; I LO ENDEMÀ, TOT D'UNA QUE AQUEST SE'N VA ESSER'NAT, SURT DE DEVALL S'ESCUDELLA DES BROU;

I FENT MIL GRÀCIES A SA GIGANTA, JA LI HA ESTRET CAP A CERCAR UN CAPDELL DE FIL QUE TIRÀS SET QUARTS DE LLARCH.

EL TROBA I FERMA UN CAP A SA FINESTRA DE CA'S GIGANT, I JA ÈS PARTIT DE D'ALLÀ DESFENT ES CAPDELL.

COM EL VA HAVER DESFET TOT, SE TROBA DALT UNA MUNTANYA DAVANT UN GRANDIÓS CASTELL, PORTASSA TANCADA, I ES GRAN REST DE CLAUS PENJAT A UNA BAULA.

CONTA SES CLAUS, I N'HI HAGUÉ TRECENTES XIXANTA CINCH, I JA ÈS PARTIT A DIR AB VEU BEN ESTIL·LADA:

¡O CLAVETA DEL DIA!
¡RÍNGOLA—FAVA—PINYOLÍ—FIDEU!
¡VINA A LA MANETA MIA!
¡RÍNGOLA—FAVA—PINYOLÍ—LLENTIA!

¡O CLAVETA DEL DIA!
¡RÍNGOLA—FAVA—PINYOLÍ—FIDEU
¡VINA A LA MANETA MIA!
¡RÍNGOLA—FAVA—PINYOLÍ—LLENTIA!

¡O CLAVETA DEL DIA!
¡RÍNGOLA—FAVA—PINYOLÍ—FIDEU!
¡VINA A LA MANETA MIA!
¡RÍNGOLA—FAVA—PINYOLÍ—LLENTIA!

¿QUÈ ME'N DIREU? ELL TOT D'UNA QUE HU HAGUÉ DIT TRES VEGADES, ZAS! UNA D'AQUELLES CLAUS SE DECANTA DE SES ALTRES, EN JUANET L'AFICA DINS ES PANY, RODA, I JA HU CRECH QUE OBRÍ.

EN JUANET S'AFICA DINS ES CASTELL; SE TROBA DINS UN GRANDIÓS JARDÍ, I A'S MITX, DALT UNA COLUMNA, UNA REDOMA, AB S'AYGO BALLANT, I ENTORN ES GIGANTARROS, AGEGUTS PERÒ AMB UNS UYS BEN BADATS.

EN JUANET DE PUNTES DE PUNTES S'ACOSTA A SA REDOMA, LI PEGA GRAPADA, I DE PUNTES DE PUNTES SURT DES CASTELL I ¡DE D'ALLÀ COM LA BALA!

TOTS ETS ABRES DEL JARDÍ, TOT D'UNA QUE EN JUANET AGAFÀ SA REDOMA, SE POSEN A FER UNA REMOR ESGLAYADORA.

ES GIGANTOTS SE DESPERTEN, VEUEN QUE'LS HAN PRESA S'AYGO BALLANT I QUE SA PORTASSA ESTÀ TOTA ESBADELLADA, EY SURTEN A VEURE QUÈ ÈS ESTAT ALLÒ, I M'AFINEN BEN LLUNY EN JUANET QUE SE'N ANAVA COM UN ESTEL.

BÉ PROVAREN D'ENCALSARLO, PERÒ ¡QUÈ HAVIEN D'ASSOLIR, ELLS!

EN JUANET ARRIBA A CA-SEUA TOT GOJÓS AB S'AYGO BALLANT, QUE FEYA ES SET COLORS I RESPLENDIA COM UN SOL, I NO S'ATURAVA MAY BALLA QUI TE BALLA DINS SA REDOMA,

I ENVIAVA UNES COLORS A SA CARA DE NA CATALINA, QUE LI FEYEN SA CARA MES GARRIDA I ETSISADERA QUE VOS POGUEU IMAGINAR.

DES CAP D'UN PAREY DE DIES, QUE AQUELLA DONETA QUE LES FEYA DE MARE, NO HI TORNAVA ESSER, TAC! S'HI ENTREGA AQUELLA MATEIXA MALA FADA AB SA PALA I AB S'ESCUSA DE CERCAR FOCH.

¡AVE MARIA PURÍSSIMA!

¡CONCEBUDA SENS MÀCULA!

¡UN CALIUET PER L'AMOR DE DEU, FIYETA MEUA, ESTIMADETA DES MEU COR!

¡PRENIU!

PREN ES CALIUET; I, COM SE'N ANAVA, JA DIU SA GRAN POLISSARDA:

¡O CATALINETA MEUA BENVOLGUDA, ESTIMADETA DES MEU COR I DE SA MEVA ÀNIMA! ¡SAPS QUE HU ÉTS I QUE HU ÉTS DE GARRIDA!

CAP MAY N'HAVIA VISTA COM TU ¡I ENCARA HU SERIES MES SI TENIES ES CANARIET-PARLANT!

EN MIQUELET EU SENT, I DIU:

¡IDÒ ARA MATEIX ME'N VAIG A DURLEHI!

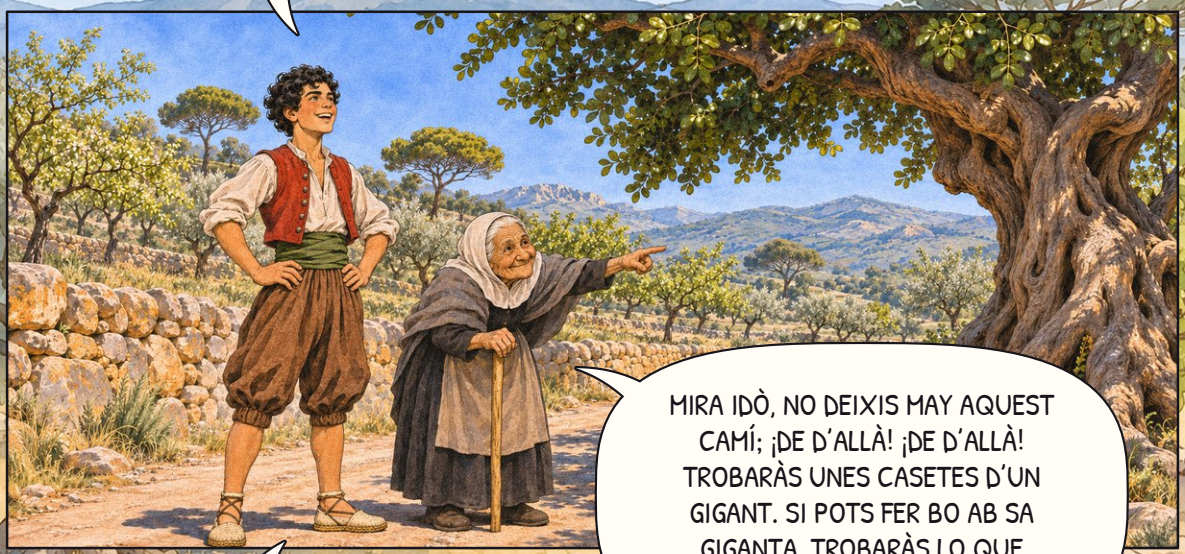

I JA ÈS PARTIT DE D'ALLÀ, TRIS-TAS-TRIS-TAS I ¡HALA PER ENVANT!

CAMINA CAMINARÀS, TROBA UNA VEYETA, QUE LI DIU:

¿AONT VAS, MIQUELET FIY DEL REY?

¡A CERCAR ES CANARIET-PARLANT PE'SA MEUA GERMANETA QUE HA NOM CATALINETA!

MIRA IDÒ, NO DEIXIS MAY AQUEST CAMÍ; ¡DE D'ALLÀ! ¡DE D'ALLÀ! TROBARÀS UNES CASETES D'UN GIGANT. SI POTS FER BO AB SA GIGANTA, TROBARÀS LO QUE CERQUES.

¡PER AMOR DE DEU SIA, GERMANETA!

I DE D'ALLÀ CAMINA CAMINARÀS, DES CAP DE SET DIES TROBA UNES CASETES, HORA-BAIXA DE TOT.

¿QUÈ CERQUES PER AQUÍ, O JOVENET?

ES CANARIET-PARLANT PER UNA GERMANETA MEUA QUE NOM CATALINETA, S'AL·LOTA MES GARRIDA DEL MON, SI NO HI FÓSSEU VOS, QUE ENCARA LI GONYAU!

¿I HU TROBES, TU?

...DIU ELLA, TOTA SATISFETA D'AQUELLA DITADA DE MEL, QUE LA TROBÀ SABOROSA DE TOT, PERÒ DE TOT.

¡PROU, QUE SI NO HU TROBAVA NO HU DIRIA,

¡I NO'M DONARÍEU UN CAMÍ PER TROBAR AQUELL CANARIET DITXÓS?

MIRA, ES MEU HOMO EL GUARDA.

¡QUÈ ME DEYS! ¡SÍ QUE SERÉ CAYGUT BÉ, GRÀCIES A DEU!

NO HU SÉ, PERQUE ELL ÈS GIGANT; I, SI'T VEYA, TE MENJARIA.

¿QUÈ VOL DIR? ¿I ARA NO'M POREU DONAR POSADA PER AQUESTA SANTA NIT?

NO RES, TE POSARÉ DEVALL S'ESCUDELLETA DES BROU QUE TENIM DEMUNT UNA REPRESA DE SA CAMBRA: I PER VENTURA NO SE'N TEMERÀ, SI DEU HO VOL.

POSA EN MIQUELET DEVALL AQUELLA ESCUDELLA DES BROU GIRADA...

...I AL PUNT TAC! S'ENTREGA ES GIGANTOT, I NO S'ATURAVA DE DIR:

SENT OLOR DE CARN HUMANA!
JA'N MENJAREM AQUESTA SETMANA!
SENT OLOR DE CARN HUMANA!
JA'N MENJAREM SI DEU EU MANA!

¿QUÍ ÈS PASSAT PER AQUÍ? ¿QUÍ ÈS PASSAT PER AQUÍ, DICH?

¡VAJA! ¡NO ÈS PASSAT NEGÚ MES QUE UN CAVALLOT VEY!

¿I NO'L M'HAS FRIT?

¡SI, AB COL! ¡VAJA! SEUTE A SA TAULA, I EL TE TREURÉ!

S'HI SEU, LE HI TREU DINS UNA PELLA COM UNA CALDERA DE TAFONA.

ES GIGANTOT S'HI ABORDA, I ZAS! ZAS! AMB UN INSTANT VA HAVER FET ES VAL-DEU; NO MES EN QUEDAREN ELS OSSOS D'AQUELL CAVALLOT.

EY HA RES PUS?

¡SET COSSIS D'ENSIAM!

¡DU-LOS!

LES HI DU, I NO LI TOCAREN VORERES.

¿AMB-E QUÈ M'HE D'ESCURAR SES DENTS?
¡AB SA BARRA DE SA PORTA!

AGAFA SA BARROTA, I RAC-A-RAC PER DINS SA BOCARRA.

¿AMB-E QUÈ M'HE DE TORCAR ES MORROS?

¡AB SO SARRIÓ!

AGAFA ES SARRIONOT, I ¡BONES FREGADES PER AQUELLS MORRASSOS!

SE'N VA, I SE TIRA DALT ES LLIT, I AL PUNT UNS RONCOS QUE'L SENTIEN DE MITJA HORA LLUNY.

SA GIGANTA SE COLGA DEVORA ELL; I, COM EL SENT RONCAR TAN GRANAT, AGAFA SA BARRA DE SA PORTA, I PLAM! LI ENCIVELLA TRONCADA DEVERS ES BARRAM, I L'APLEGA DE PLE EN PLE.

¡AY! ¡AY, DICH! ¿QUÍ DIMONI ÈS ESTAT QUE M'HA FERIT D'AQUEIXA MANERA?

CALLA; QUE SERÉ ESTADA JO, QUE SOMIAVA QUE VOS PRENIEN ES CANARIET-PARLANT.

¡QUÈ HAN DE PENDRE! SI SOM DOTZE GIGANTS QUE'L GORDAM; I FINS-I-TOT DORMIM AB SOS UYS BADATS PER QUE EN VIA NEGUNA EL MOS PUGUEN PENDRE.

EL TENIM DINS UN CASTELL, I PER PORERHI ARRIBAR, HAURIEN DE FERMAR UN CAP DE FIL A SA FINESTRA D'ASSÍ;

I, SI AQUELL FIL TIRAVA SET QUARTS DE LLARCH, TROBARIEN ES CASTELL DALT UNA MUNTANYA;

PERÒ LLAVÒ PER OBRIR SA PORTASSA, EY HA UN REST DE TRECENTES XIXANTA CINCH CLAUS, UNA PER CADA DIA DE L'ANY.

I SI NO AFINEN SA CLAU QUE PERTOCA D'AQUELL DIA, NO ÈS POSSIBLE OBRIR.

I NEGÚ ÈS CAPAÇ D'AFINAR AQUEIXA CLAU, SI NO DIU TRES VEGADES:

¡O CLAVETA DEL DIA!
¡RÍNGOLA—FAVA—PINYOLÍ—FIDEU!
¡VINA A LA MANETA MIA!
¡RÍNGOLA—FAVA—PINYOLÍ—LLENTIA!

SOLS AIXÍ, ÈS POSSIBLE TROBAR AQUEIXA CLAU, I OBRIR SA PORTASSA, I ARRIBAR AN ES CANARIET-PARLANT; PERÒ LLAVÒ ALLÀ HI SOM NOLTROS DOTZE.

¡FIGURE'T, SI ÈS POSSIBLE QUE'L MOS FASSEN SEUVATGE AN ES CANARIET-PARLANT!...

PERÒ, SOBRE TOT, ME'N HAS FET DE MAL AIXIMATEIX AMB AQUESTA TRONCADA. ¡AIXÒ JA ÈS PEGAR SENS ÀNIMA!

NO RES, ENCÉN ES LLUM I MIRE'M DINS SA BOCA, QUE PER MÍ NO M'HI HAS DEIXADA CAP PESSA A SEN ENDRET.

SA GIGANTA ENCÉN ES LLUM, LI MIRA DINS SA BOCA, I LI VA HAVER TOMATS SET AUMUTS DE DENTS I SET DE CAIXALS.

AIXÍ COM POGUÉ, S'ARRIBÀ A DORMIR ES GIGANTOT, I RONCA QUI RONCA.

JA HU CRECH QUE EN MIQUELET NO LI VA PERDRE MITJA PARAULA;

...I LO ENDEMÀ, TOT D'UNA QUE ES GIGANT VA HAVER BUYDAT, SURT DE DEVALL S'ESCUDELLETA DES BROU;

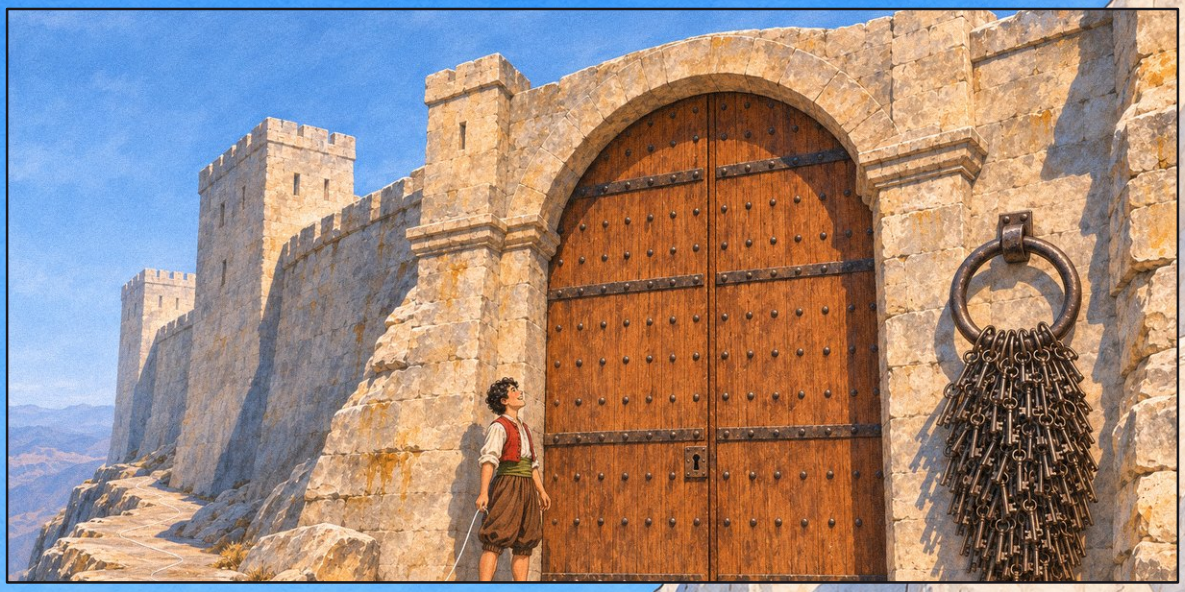
I, FENT MIL GRÀCIES A SA GIGANTA, JA LI HA COPAT CAP A CERCAR UN CAPDELL DE FIL QUE TIRÀS SET QUARTS DE LLARCH.

EN TROBA UN, FERMA UN CAP A SA FINESTRA DE CA'S GIGANT, I JA ÈS PARTIT DE D'ALLÀ, DESFENT ES CAPDELL.

COM EL VA HAVER DESFET TOT, SE TROBA DALT UNA MUNTANYA DAVANT UN GRANDIÓS CASTELL, PORTASSA TANCADA, I ES GRAN REST DE CLAUS PENJAT A UNA BAULA.

CONTA SES CLAUS; I N'HI HAGUÉ TRECENTES XIXANTA CINCH; I JA ÈS PARTIT A DIR AB VEU BEN ESTIL·LADA:

¡O CLAVETA DEL DIA!
¡RÍNGOLA—FAVA—PINYOLÍ—FIDEU!
¡VINA A LA MANETA MIA!
¡RÍNGOLA—FAVA—PINYOLÍ—LLENTIA!

¡O CLAVETA DEL DIA!
¡RÍNGOLA—FAVA—PINYOLÍ—FIDEU!
¡VINA A LA MANETA MIA!
¡RÍNGOLA—FAVA—PINYOLÍ—LLENTIA!

¡O CLAVETA DEL DIA!
¡RÍNGOLA—FAVA—PINYOLÍ—FIDEU!
¡VINA A LA MANETA MIA!
¡RÍNGOLA—FAVA—PINYOLÍ—LLENTIA!

ENCARA NO HU VA HAVER DIT SES TRES VEGADES, COM ZAS! UNA CLAU SE DECANTA DE SES ALTRES, EN MIQUELET L'AFICA DINS ES PANY, RODA, I JA HU CRECH QUE OBRÍ.

S'AFICA DINS ES CASTELL, I SE TROBA DINS UN GRANDIÓS JARDÍ, I A'S MITX UN TARONGER TOT CARREGAT DE TARONGES I AN ES CAP-CUQUEYÓ ES CANARIET-PARLANT, QUE CUYDAVA ESTELLARSE CANTA QUI CANTA,

I EN-TORN DES TARONGER ES DOTZE GIGANTASSOS AGEGUDOTS, AMB UNS UYS COM UNS PLATETS, DE BADATS.

EN MIQUELET S'HI ARRAMBA DE PUNTES DE PUNTES, S'ENFILA P'ES TARONGER, PEGA GRAPADA AN ES CANARIET-PARLANT, QUE NO TENIA CONTE MES QUE AN ES CANTAR;

DEVALLA AB S'AUCELLÓ DINS SES MANS, SURT DE PUNTES DE PUNTES DES CASTELL, I, DE D'ALLÀ COM LA BALA, CAMETES ME VALGUEN, SI M'AGAFAU?

APLEGAR EN MIQUELET ES CANARIET-PARLANT, I POSARSE TOTS ETS ABRES D'AQUELL JARDÍ A FER UNA REMOR FERESTA, VA ESSER TOT-U.

PERÒ COM ES GIGANTOTS SE DESXONDIREN, EN MIQUELET JA ERA MITJA HORA LLUNY.

S'AIXEQUEN AB UNA REBEL·LADA, VEUEN QUE LES HAN PRES ES CANARIET-PARLANT, I SA PORTASSA TOT ESBADELLADA.

SURTEN A VEURE QUÈ ÈS ESTAT, I M'AFINEN EN MIQUELET BEN LLUNY, QUE SE'N ANAVA BEN ACANALAT: I ¡QUÈ HAVIEN D'AGAFAR, ELLS!

EN MIQUELET ARRIBA A CA-SEUA I DONA ES CANARIET PARLANT, A NA CATALINETA, QUE'L POSA DINS UNA GABIETA D'OR, I AQUELL AUCELLÓ CUYDAVA A FER ES TRO, CANTA QUI TE CANTA I RALLA QUI TE RALLA;

I DEYA UNES COSES TAN POTXOSES QUE FEYEN ESCLATAR DE RIURE QUALSEVOL.

EL REY SE'N ARRIBA A TÈMER, I CONVIDA A DINAR NA CATALINETA, EN JUANET I EN MIQUELET; PERÒ ELLS DIGUEREN QUE NO HI VOLIEN ANAR SI NO PORIEN DUR S'AYGO BALLANT I ES CANARIET PARLANT.

S'EN HI VAN TOTS TRES AB S'AYGO BALLANT QUE NO S'ATURAVA DE BALLAR I DE FER ES SET COLORS, I ES CANARIET PARLANT QUE NO S'ATURAVA DE RALLAR, I LI SORTIEN SES PARAULES A BOLICHS, QUE LI REBOTIEN.

SE SEUEN A SA TAULA EL REY, LA REYNA, NA CATALINETA, EN JUANET I EN MIQUELET.

¿QUÍ HI FALTA?

¡VOSSA REYAL MAGESTAT BÉ HU SAP! ¡EY FALTA SA MARE DE VOSSA REYAL MAGESTAT!

¡MA MARE, ÈS MORTA PER MÍ!

SA MARE, ÈS VIVA, I NO POREU PEGAR CUYERADA QUE ELLA NO SEGA AN AQUESTA TAULA!

EL REY DONA ORDE QUE VAGEN A TREURELA DE SA TORRE. LA TREUEN, I SE PRESENTA.

¿NO ÈS VER, SENYORA REYNA VÉYA, QUE, COM LA SENYORA REYNA JOVE VA TENIR ES PRIMER INFANT, UNA NINETA,

VOS COM LA VÉREU TAN GARRIDOYA, D'ENVEJA, LA POSÀREU DINS UNA CAIXETA I LA TIRÀREU AN ES RIU?

SÍ QUE ÈS VER.

LA REYNA VÉYA NO VOLIA RESPONDRE, PERÒ NO TENGUÉ ALTRE REMEY QUE DIR:

NO ÈS VER, SENYORA REYNA VÉYA, QUE, COM LA SENYORA REYNA JOVE TENGUÉ ES SEGÓN INFANT, UN NINET,
VOS, COM EL VÈYEU TAN GARRIDOY, EL POSÀREU DINS UNA CAIXETA, I EL TIRÀREU AN ES RIU?
SÍ QUE ÈS VER.

¿NO ÈS VER, SENYORA REYNA VÉYA, QUE, COM LA SENYORA REYNA JOVE TENGUÉ ES TERCER INFANT, UN ALTRE NINET,
VOS COM EL VÉREU TAN GARRIDOY, D'ENVEJA, EL POSÀREU TAMBÉ DINS UNA CAIXETA I EL TIRÀREU DINS ES RIU?
SÍ QUE ÈS VER.

IDÒ BÉ, SENYOR REY I SENYORA REYNA JOVE, AQUELLS TRES INFANTONS QUE LA MALA REYNA VÉYA TIRÀ AN ES RIU,

ELS APLEGÀ AQUEIXA DONETA D'AQUÍ DEVORA I SON ES TRES QUE TENIU DAVANT ASSEGUTS AN AQUESTA TAULA.

EL REY I LA REYNA LOS SE MIRAREN DE PRIM CONTE, VEREN QUE TENIEN SA MATEIXA FESOMIA D'ELLS...

...I JA ESTIGUEREN AFERRATS PER ELLS, I BESADES I MES BESADES, I PLORA QUI PLORA D'ALEGRIA.

LA REYNA VÉYA SE VA REGONÈIXER PLENA DE CULPA, DEMANÀ PERDÓ, FETA UN MAR DE LLÀGRIMES; EL REY I LA REYNA JOVE LA PERDONAREN...

...I VAREN VIURE TOTS PLEGATS PLENS D'ALEGRIA I GAUBANSA ANYS I MES ANYS;

I ENCARA SON VIUS SI NO SON MORTS; I AL CEL MOS VEGEM TOTS PLEGATS. AMÈN.

S'Aygo ballant i es canariet parlant
Rondalles Mallorquines · 31

Contada per D.ª Catalina Tomás Pinya, nadiua de la Ciutat de Mallorca. Replegada per Mn. Antoni M. Alcover.

Aplech de rondayes mallorquines d'en Jordi des Recó. Tom VI, segona edició. Ciutat de Mallorca, Estampa de N'Antoni Rotger, 1923. Planes 79-95.

Text d'Antoni Maria Alcover i Sureda (1862-1932), de domini públic perquè fa més de 80 anys que va morir. Les paraules són les de l'edició de 1923, sense modernitzar.
Transcripció feta de bell nou damunt l'exemplar de la Taylor Institution Library (Bodleian Libraries).

Adaptació al còmic i il·lustracions generades amb intel·ligència artificial.
Edició de Guillem Cantallops Ramis, 2026. Llicència CC BY-NC-SA 4.0 per a tot el que no és text d'Alcover.
Versió 8 · 2026-11-22

